

БЮЛЕТЕНЬ

Квітень
2021

РОЗДІЛ 1

- ▶ ЗАЯВА з нагоди 50-ї річниці проголошення Міжнародного дня ромів

РОЗДІЛ 2

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ

- ▶ Вплив децентралізації влади на національні спільноти на Закарпатті, Одещині та Буковині
- ▶ Відбулося перше засідання Міжвідомчої робочої групи з питань захисту прав і свобод ромської меншини в Україні
- ▶ Сприяння ефективному урядуванню та співпраці між національними меншинами, включаючи ромів та місцевою владою в Україні
- ▶ 2-денний тренувально-навчальний онлайн візит для Державної служби з етнополітики та свободи совісті на тему «Стандарти Ради Європи та моніторинг боротьби з дискримінацією»
- ▶ Зустріч з Радою представників громадських об'єднань корінних народів, національних меншин України при Міністерстві освіти і науки
- ▶ Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Людмила Денісова презентувала спеціальну доповідь «Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні»

ПРО ПРОЄКТ

Рада Європи (РЄ) продовжує підтримувати держави-члени у імplementації європейських стандартів прав людини на національному рівні шляхом перегляду законодавства, розвитку потенціалу та обміну найкращими практиками. Рада Європи здійснює свій внесок у цей процес, реалізуючи проєкт «Посилення захисту національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні» – фаза II. Проєкт розпочався у березні 2018 року та є частиною Плану дій Ради Європи для України на 2018-2022 роки.

МЕТА

- ▶ Посилення захисту національних меншин та мов меншин в Україні шляхом підтримки відповідної політики, вдосконалення консультацій з національними меншинами, посилення потенціалу та компетенції органів державної влади, що займаються захистом національних меншин, а також підвищення обізнаності громадськості.
- ▶ Фасилітація отримання ромами ідентифікаційних документів, які їх не мають, включаючи внутрішньо переміщених ромів.
- ▶ Інституціоналізація та посилення визнання професії ромського посередника в Україні; покращення доступу ромських громад до охорони здоров'я та соціальних послуг.

НАШІ ПАРТНЕРИ

- ▶ Державні органи влади, які беруть участь у захисті національних меншин, включаючи ромську та мови меншин: Міністерство культури / Державна служба з питань етнополітики та свободи совісті, Міністерство освіти і науки, Офіс Уповноваженого з прав людини ВР України, Міністерство соціальної політики, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство інформаційної політики, Державна міграційна служба, Національна поліція та ін.
- ▶ Обласні державні адміністрації та районні адміністрації в Україні, що відповідають за захист національних меншин.
- ▶ Організації громадянського суспільства, включаючи організації національних меншин.

Знайдіть нас тут:

<https://www.facebook.com/NationalMinoritiesAndRomaCoE/>
<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/national-minorities>

8 КВІТНЯ, МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РОМІВ

Заява з нагоди 50-ї річниці проголошення Міжнародного дня ромів

РОЗДІЛ 1

З нагоди Міжнародного дня ромів, який відзначається у всьому світі 8 квітня, ми хочемо надіслати теплі побажання всім ромам в Україні.

Цього року, 8 квітня, Міжнародний день ромів відзначає своє 50-річчя, і це день святкування ромської культури, історії та мови та підвищення обізнаності про проблеми, з якими все ще стикаються роми.

Більше того, цього дня ми хотіли б підтримати ромів у боротьбі зі стереотипами та дискримінацією й у ствердженні ідентичності ромів, а також підвищити обізнаність про культуру ромів!

За останні десятиліття ромському громадянському суспільству та активістам вдалося досягти прогресу в галузі освіти та політичної участі. Є багато ромських інтелектуалів, політиків та правозахисників, які мужньо захищають права та покращують становище ромів в Україні.

Більше того, ми вважаємо, що молоде покоління ромів, а також громадянське суспільство ромів є ключовим фактором, що сприяє покращенню ситуації в громадах, і тому ми закликаємо органи влади на всіх рівнях забезпечити простір для їх громадської та політичної

участі у процесах прийняття рішень.

Роми є важливою частиною українського суспільства та багаті мультикультурної історичної спадщини країни. На жаль, щодня роми стикаються із стигматизацією, мовою ворожнечі та упередженнями. Особливо ромські жінки піддаються перехресній дискримінації через етнічну приналежність і стать.

Пандемія COVID-19 посилила вже існуючу нерівність у суспільствах у всьому світі. Зараз надзвичайно важливий час проявити солідарність і продемонструвати, що в українському суспільстві ніхто не залишається поза увагою. Це може бути зроблено як на державному рівні, забезпечуючи рівний доступ ромів до медичних та соціальних послуг, а також суспільством загалом, демонструючи людську солідарність.

Ми підтримуємо роботу медіаторів ромів та громадянського суспільства, які докладали всіх зусиль для того, щоб охопити своєю роботою найбільш дискриміновані ромські громади та забезпечити їм повну рівність прав та можливостей, а також доступ до необхідних послуг для ромських чоловіків і жінок.

На державному рівні в Україні слід без негайних затримок прийняти послідовну та забезпечену

ресурсами Стратегію включення ромів, яка би спрямовувала всю державну політику та інституції на захист прав ромів. Водночас нещодавні адміністративні реформи в Україні та той факт, що місцевим адміністраціям було надано більше повноважень та бюджетів, слід розглядати та використовувати як можливість для покращення становища ромів на місцевому рівні.

Opre Roma! Bahtalo Internacionalno Romano dives tumenge!

Підписано:

Стен Ньорлов, Голова Офісу Ради Європи в Україні

Матільда Богнер, Голова Моніторингової місії ООН з прав людини

Матті Маасікас, Голова Представництва ЄС в Україні, посол ЄС

Лотта Силвандер, голова Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні

Дафіна Герчева, Постійний представник ПРООН в Україні

Його Екселенція Клод Вайльд, посол Швейцарії в Україні

Його Екселенція Ерік Сведаль, посол Норвегії в Україні

Хайме Надаль, Представник Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні

Пабло Матеу, Представник Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ

РОЗДІЛ 2

Вплив децентралізації влади на національні спільноти на Закарпатті, Одещині та Буковині

Assessment report Impact of the decentralization reform on national minorities in Ukraine in the selected regions: Chernivtsi, Odesa and Zakarpattia oblasts

Вплив децентралізації влади на національні меншини в Україні в окремих регіонах: Закарпатській, Одеській і Чернівецькій областях. У грудні було представлено звіт Ради Європи, присвячений цій тематиці.

Звіт щодо впливу реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізації влади) в частині добровільного об'єднання громад, на національні спільноти підготовлено Департаментом демократії і врядування та Департаментом з питань антидискримінації Генерального директорату II з питань демократії Ради Європи в рамках програми «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» та проекту «Захист національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні».

При підготовці звіту було використано різні джерела інформації. Так, було проаналізовано загальну інформацію про хід реформи «децентралізації влади» в Україні. Джерелом аналізу були також результати перепису населення 2001 року, однак оскільки дані перепису є відносно старими та не вписуються в схему нового територіального устрою, Рада Європи організувала збір додаткових даних з метою отримання інформації про поточну (2020 рік) ситуацію в районах та в нових об'єднаних громадах трьох областей, охоплених дослідженнями.

Крім того, при підготовці звіту були використані результати щорічних соціологічних досліджень громадської думки щодо реформи місцевого самоврядування, що проводяться з 2015 року за підтримки Ради Європи.

Важливим джерелом інформації для звіту були 39 напівструктурованих індивідуальних та групових інтерв'ю з представниками/-цями різних категорій зацікавлених сторін: обласних та районних державних адміністрацій, добровільно об'єднаних територіальних громад, місцевих та всеукраїнських ГО національних меншин, експертного середовища. Ці інтерв'ю проводилися влітку 2020 року. Через обмеження, накладені пандемією, всі інтерв'ю проводилися в режимі онлайн.

Підготовка звіту супроводжувалася інформаційною кампанією Ради Європи **“Diverse Roots – Shared Opportunities”**, яка охопила більше ніж 73 000 осіб.

Звіт містить рекомендації, які також спрямовані на забезпечення вагомої участі національних меншин у прийнятті рішень на місцевому рівні, а саме:

- Здійснювати моніторинг результативності та ефективності реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади;

- Забезпечити чіткий розподіл повноважень та відповідальності між державою та органами місцевого самоврядування, а також поміж органами місцевого самоврядування різних рівнів;

- Розглянути питання перегляду законодавства про місцеві вибори задля забезпечення рівного представництва всіх громад у місцевих виборних органах;

- Удосконалити правові підстави для субмуніципальних органів врядування, що захищають ідентичність і представляють інтереси малих громад;

- Зміцнити фінансові та правові інструменти для забезпечення доступності та якості освіти в школах з викладанням предметів мовами національних меншин;

- Посилити правові рамки із захисту національних меншин;

- Розширити правові рамки з питань демократії участі; популяризувати використання відповідних існуючих інструментів та посилити цілеспрямовані заходи з розбудови інституційної спроможності та підвищення обізнаності.

Презентація і обговорення звіту відбулося у онлайн форматі у грудні 2020 року. Медіа галерея з презентації звіту тут: <https://www.coe.int/en/web/good-governance/photos-impact-of-the-decentralisation-reform-on-national-minorities-in-ukraine>

Презентація **Сергію Константіна**, старшого наукового співробітника Дослідницького Інституту прав меншин Eurac

Презентація **Павла Святєвіча**, професора, завідувач кафедри місцевого розвитку та політики Варшавського університету.

Повна версія звіту доступна на сайті Офісу Ради Європи в Україні. <https://rm.coe.int/report-decentralisation-and-minorities-ua/1680a22388>

Листівка з короткою інформацією результатів звіту <https://rm.coe.int/leaflet-ukr-minorities/1680a2260c>

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ

Відбулося перше засідання Міжвідомчої робочої групи з питань захисту прав і свобод ромської меншини в Україні

РОЗДІЛ 2

8 квітня 2021 року в Міжнародний день Ромів, за підтримки проєкту Ради Європи «Захист національних меншин, включаючи ромів та мов меншин в Україні» (далі – Проєкт) відбулося урочисте онлайн засідання Міжвідомчої робочої групи з питань захисту прав і свобод ромської меншини в Україні.

Міжвідомча робоча група була створена за ініціативи Уповноваженої Верховної Ради України з прав людини з метою консолідації зусиль задля сприяння захисту прав і свобод ромської меншини в Україні та виконанню рекомендацій, наданих Уповноваженим у спеціальній доповіді «Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні», яка була представлена Людмилою Денісовою в грудні 2020 року.

Під час виступу на засіданні Уповноважений ВРУ з прав людини поінформувала, що її Наказом затверджено склад та Положення про міжвідомчу робочу групу. До неї увійшли 18 осіб, зокрема це представники Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, Міністерства соціальної політики України, Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України, Національної поліції України, Державної міграційної служби України, а також Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Також Людмила Денісова заувважала, що основними напрямками діяльності Робочої групи має стати моніторинг ефективності реалізації рекомендацій Уповноваженого висловлених у щорічній та спеціальній доповідях стосовно: розв'язання проблем що є причиною порушення прав і свобод ромської національної меншини; визначення механізмів, оптимальних шляхів і способи розв'язання проблемних питань; сприяння запровадженню позитивного досвіду з питань інтеграції ромів у суспільство.

Олена Литвиненко, Заступниця Голови Офісу Ради Європи в Україні, привітала зусилля Уповноваженої з прав людини з створення Міжвідомчої робочої групи з питань захисту прав і свобод ромської меншини в Україні, а також підкреслила важливу роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні покращення умов життя громад, у тому числі представників ромської спільноти, шляхом створення якісних послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення тощо та забезпечення до них належного доступу для всіх верств населення. Тому залучення ОДА та місцевих органів влади до роботи Міжвідомчої групи є надзвичайно важливим. Рада Європи буде рада надати експертну підтримку членам новоствореної міжвідомчої групи.

В урочистому засіданні також взяла участь: **Валерія Коломієць**, заступниця Міністра юстиції України з питань європейської інтеграції;

Ольга Ревук, заступниця Міністра соціальної політики України з питань європейської інтеграції; **Дмитро Лубінець**, народний депутат України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин; **Олена Богдан**, голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті; **Бенжамін Моро**, заступник голови Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні; **Дан Доґі**, Старший Радник з питань Ромів та Сінті Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ; **Ігор Шинкарюк**, заступник голови Закарпатської обласної державної адміністрації а також представники та представниці відповідних міністерств, управлінь та відділів 24 обласних державних адміністрації та ромських громадських організацій.

Учасники та учасниці зустрічі окреслили наступні дії, Уповноважений висловила переконання, що лише через об'єднання зусиль органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських організацій та самих ромських громад, а також вивчення та впровадження кращого досвіду європейських країн можна досягнути суттєвого покращення становища ромів в Україні.

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ

РОЗДІЛ 2

Сприяння ефективному урядуванню та співпраці між національними меншинами, включаючи ромів та місцевою владою в Україні

Сприяння ефективному урядуванню та співпраці між національними меншинами, включаючи ромів та місцевою владою в Україні

9 квітня з 11.00 до 12.30

Органи місцевого самоврядування відіграють вирішальну роль у забезпеченні покращення умов життя громад, у тому числі представників національних спільнот, шляхом створення якісних послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення тощо та забезпечення до них належного доступу для всіх верств населення.

Базуючись на принципах співробітництва протягом останніх трьох років, Рада Європи впроваджує проєкт «Захист національних меншин, включаючи Ромів та мови меншин в Україні», шляхом надання підтримки органам влади, громадським організаціям національних спільнот та іншим зацікавленим сторонам щодо зміцнення захисту прав національних спільнот, включаючи Ромів в Україні. Новий етап імплементації проєкту зосереджує свою увагу на посиленні демократичної участі національних спільнот на місцевому рівні через посередництво і діяльність локальних ініціативних груп за методологією програми ROMED-2.

9 квітня 2021 року проведено онлайн захід «Сприяння демократичній участі національних

спільнот на місцевому рівні», під час якого були представлені основні завдання та етапи програми Ініціативних груп, а також представлені місцеві органи влади, які приєдналися до програми. У заході взяли участь представники/-ці центральних та місцевих органів виконавчої влади, представники та представниці міжнародних організацій в Україні та організацій із захисту прав національних меншин.

До проєкту приєдналися: Мелітопольська міська рада, Ніжинська міської рада, Луцька міська рада, Перечинська міська рада, Тур'я Реметівська сільська рада, Красносільська сільська рада.

Така діяльність, за активної участі органів місцевого самоврядування (ОМС) передбачає, але не обмежується, запровадженням наступних заходів, а саме:

- сприяння у створенні місцевої ініціативної групи на основі принципів належного демократичного управління у відповідності до стандартів Ради Європи;
- створення і запровадження ефективного механізму взаємодії

між ОМС, представниками неурядових громадських організацій та місцевими громадами національних спільнот з метою розробки та реалізації спільного плану дій, включаючи як короткострокові так і довгострокові плани для поліпшення становища національних спільнот, включаючи Ромів на місцевому рівні;

- участь фахівців ОМС та представників громадських організацій у тренінгах, робочих зустрічах, консультаціях, круглих столах, інших заходах, запланованих в рамках проєкту;

- розробка ОМС проєктної ініціативи, що може реалізуватися у відібраній громаді за підтримки РЄ.

В рамках згаданого проєкту Рада Європи надаватиме експертну, методологічну підтримку в розробці місцевих програм з розвитку та інтеграції національних спільнот, у тому числі ромських громад у відповідності до положень Рамкової конвенції захисту прав національних меншин та Плану Дій Ради Європи для України на 2018-2022 роки.

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ

РОЗДІЛ 2

2-денний тренувально-навчальний онлайн візит для Державної служби з етнополітики та свободи совісті на тему “Стандарти Ради Європи та моніторинг боротьби з дискримінацією”

Тренінг відкрили Олена Литвиненко, заступник голови Офісу Ради Європи в Україні, та Олена Богдан, голова Державної служби України з питань етнополітики та свободи совісті.

Перший день охоплював такі теми, як:

- Трикутник Ради Європи щодо встановлення стандартів, моніторингу та співпраці.

- Встановлення стандартів Ради Європи та моніторинг боротьби з дискримінацією: робота ЄКРН - Європейська комісія проти расизму та нетерпимості, Загальна інформація ЄКРН та Рекомендації щодо політики, теми, що охоплюються моніторингом, останні рекомендації ЄКРН для України.

- Встановлення стандартів Ради Європи та моніторинг включення ромів: робота ADI-ROM, Стратегічний план дій щодо включення ромів та мандрівників 2020-2025, Рекомендація КМ Ради

Європи щодо викладання історії ромів та мандрівників, розбудова спроможності громадянського суспільства ромів, міждержавне співробітництво.

Другий день онлайн-тренінгу охоплював такі теми, як:

- Процес моніторингу Рамкової конвенції щодо захисту національних меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

- Стандарти Ради Європи та моніторинг захисту національних меншин:

1. положення та права, передбачені Рамковою конвенцією, про захист національних меншин;

2. як збирати інформацію на національному рівні та яка інформація корисна для процесів моніторингу;

3. як слідкувати за моніторинговими звітами Консультативного комітету (FCNM).

Ми хочемо подякувати спікерам за їх дуже корисні та надихаючі презентації:

- **Йоргу Горну**, секретаріат Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

- **Агнесу фон Маравічу**, секретаріат Рамкової конвенції про захист національних меншин.

- **Елізе Корну**, керівник відділу національних меншин та мов меншин.

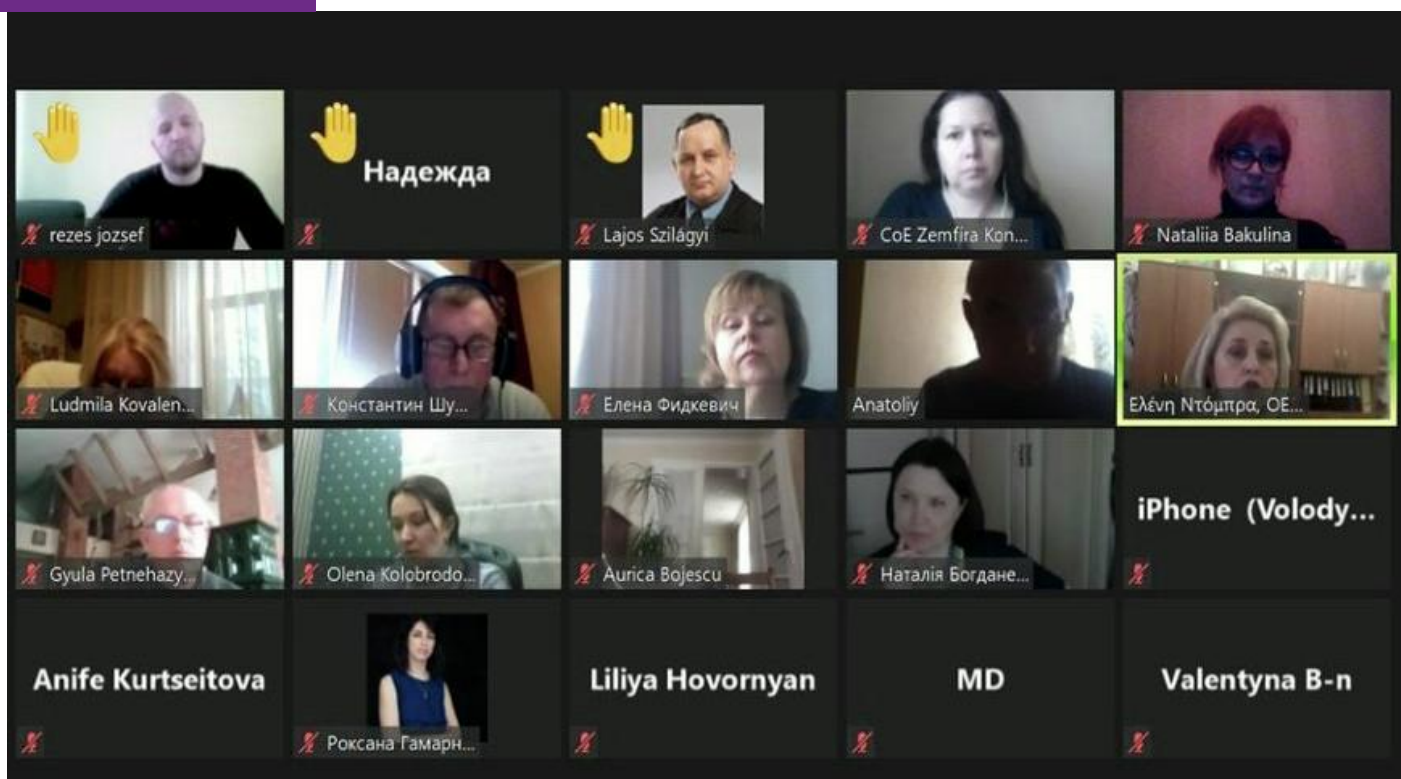
- **Стефано Валенті**, керівнику відділу співпраці без ворожнечі.

- **Торстену Аффлербаху**, керівнику відділу, команди ромів та мандрівників.

РОЗДІЛ 2

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТ

Зустріч з Радою представників громадських об'єднань корінних народів, національних меншин України при Міністерстві освіти і науки

12 лютого 2021 року, за сприяння проекту «Посилення захисту національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні» – фаза II в онлайн режимі відбулась зустріч Ради представників громадських об'єднань корінних народів, національних меншин України при МОН з представниками Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин; Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. В зустрічі також взяли участь представниці Інституту педагогіки НАПН України, від-

діл Навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури.

Основним питанням для обговорення було реалізація права на навчання рідною мовою, вивчення рідної мови, вивчення державної мови. Питання консультацій та участі в прийнятті рішень національних спільнот. Питання законодавчого врегулювання та реалізації державної політики щодо забезпечення прав національних меншин.

Представники Комітету Верховної Ради України з прав людини та національних меншин і міжнаціональних відносин проінформували учасників та учасниць зустрічі про роботу Комітету над законопроектом «Про національну меншину в Україні», а також заплановані консультації з представ-

никами національних меншин, моніторингові візити в різні області України.

Учасники та учасниці зустрічі зазначили, що згуртування навколо проблематики забезпечення прав і свобод національних спільнот наразі є надзвичайно важливим та актуальним питанням. Учасники та учасниці заходу запропонували розширити коло питань та учасників побіждних зустрічей для майбутньої співпраці.

Проект Ради Європи «Посилення захисту національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні» – фаза II впроваджується в рамках реалізації Плану дій Ради Європи для України на 2018-2022 роки. Зустріч відбулася за сприяння проекту.

НАПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТ

РОЗДІЛ 2

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Людмила Денісова презентувала спеціальну доповідь «Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні»

23 грудня 2020 року за підтримки проєкту Ради Європи «Захист національних меншин, включаючи ромів та мов меншин в Україні» (далі – Проєкт) відбулася онлайн **презентація спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Людмили Денісової на тему: «Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні».**

З вітальними словами до учасників/ць звернулись високоповажні представники та представниці Ради Європи, міністерства соціальної політики, міністерства охорони здоров'я України, посольства США в Україні та Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні.

Представляючи Спеціальну доповідь, Уповноважена ВРУ з прав людини Людмила Денісова, передовсім, наголосила на тому, що становище ромської громади за сім років не покращилось. Відтак проблеми, з якими стикається ромська громада у сфері доступу до інформації, соціальних, освітніх, медичних послуг, працевлаштування, документування, набули ще більшої гостроти й актуальності та виявили суттєві прогалини в реагуванні влади на надзвичайні

виклики та підтримку цієї категорії громадян. А в умовах поширення коронавірусної інфекції проблеми, з якими стикаються роми у всіх сферах суспільного життя ще більше загострилися. Їх права порушуються.

Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини підготовлена за результатами 20 моніторингових візитів до місць компактного поселення ромів та органів місцевого самоврядування, а також проведених 286 інтерв'ю з представниками ромської громади.

Участь у обговоренні доповіді взяли народні депутати України, очільники органів державної влади, голови Одеської обласної державної адміністрації, заступника голови Закарпатської обласної державної адміністрації, представники місцевих органів влади, ромських громадських організацій та міжнародні організації. Також Секретаріатом Уповноваженого було підготовлено Методичні рекомендації щодо проведення моніторингово візиту до ромського поселення в рамках реалізації Стратегічних напрямів діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Висновки та рекомендації, представлені у спеціальній доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Вплив пандемії COVID-19 на ромську громаду в Україні» мають стати дороговказом на шляху забезпечення прав ромів в Україні. Омбудсман запропонувала для вирішення зазначених у спецдовіді проблемних питань та відновлення прав ромів активізувати роботу щодо документування представників ромів. А також розробити механізм доступу представників ромської національної меншини до послуг охорони здоров'я у разі відсутності в них документів, що посвідчують особу, розробити механізм встановлення додаткової державної матеріальної допомоги на дітей ромської національності за умови їх навчання. А ще — забезпечити належне розслідування злочинів на ґрунті ненависті, скоєних проти ромів. Презентація доповіді за посиланням https://www.youtube.com/channel/UC_8pxfp-9VE5tL2Ue-MaeMw

Посилання на укр версію звіту: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/project-publications-minorities>

НАШІ КОНТАКТИ:

Анета Вітвіцька
Координатор проєкту
aneta.witwicka@coe.int

Земфіра Кондур
Координатор проєкту
zempfira.kondur@coe.int

Євгенія Садовська
Асистент проєкту
yevheniia.sadovska@coe.int

Знайдіть нас тут:

<https://www.facebook.com/NationalMinoritiesAndRomaCoE/>
<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/national-minorities>